

** *		
20:21	19:05	י-ם
20:25	19:25	ת"א
20:23	19:18	חיפה
20:20	19:24	ב"ש

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הפרשה אוצר הסיפור

שלושה דינים – שלושה תיקונים

ההילולא של כב תמוז, רבי שלמה מקרלין – שנורה למות ב-יז תמוז, ערב שבת לפני קידוש, ונפטר מכך ב-כב תמוז.

רבי שלמה היה נוסע ממקום למקום לחפש מקום לשבת. אחד המקומות שבא לבחון אולי זה ראוי לו היתה עיירה בשם צ'ריי. הוא הגיע לשם ונכנס לבית מדרש, ויש כבר חסידים בעיר (אחרי הבעש"ט והמגיד), שאין להם דווקא רבי – אבל מאמינים והולכים בדרך הבעש"ט. קבוצה של חסידים שהיו שם באו וספרו לו סיפור נורא ואיום. הוא הגיע כמה ימים אחרי החגים, והם מספרים לו

שבעיצומו של יום שמחת תורה בבית הכנסת הכללי של העיר מישהו נגש לעמוד להתפלל מוסף, והנוסח המקובל זה נוסח אשכנז, והדבר הראשון שהחסידים עשו לשנות לספרד, נוסח האריז"ל, כשאחד ההבדלים הכי חשובים זה קדושת מוסף בשבת ויו"ט, אם אומרים "נקדישך" או "כתר". כאן היה נוסח אשכנז, והמתח והמריבה בין החסידים והמתנגדים היו איומים ונוראים בזמן זה. אחד החסידים נגש לעמוד, וכשהגיע לקדושת מוסף אמר "כתר", וברגע שאמר כתר קפצו עליו שלושה בריונים

ברגע שאמר
כתר קפצו
עליו שלושה
בריונים
מתנגדים
ונתנו לו מכות
רצח

מתנגדים ונתנו לו מכות רצח – והרגו אותו על המקום, בתוך בית הכנסת בעיצומה של שמחת תורה. לדאבונו זה לא הסיפור היחיד שרצחו חסיד, המתנגדים של פעם – זה היה קנאות. כשהוא שמע את הסיפור הזה הוא אמר ליהודים שמה לכתוב לו על ניר את שמות שלושת המתנגדים שרצחו את החסיד – והם עשו זאת. את השם הראשון הוא מחק עם פס – אותו אחד לא השלים שנתו. על השם השני הוא הסתכל ועשה עם האצבע למטה – אותו אחד ירד מכל נכסיו בבת אחת ונעשה מחזר על הפתחים עד סוף ימיו. על השלישי הוא אמר ביידיש שיתחיל להתגהק אצלו, ואותו שלישי לקה במחלת גיהוק, ומסופר שמחצי קילומטר כבר שמעו אותו מגהק, ולא רק שזה נשאר איתו עד סוף ימיו אלא שהוריש את זה לצאצאיו הלאה. זה סיפור חב"ד, וסימום שאשתו של רבי שמואל גרונם – המשפיע הכי גדול בחב"ד בישיבת תו"ת – היתה צאצאית של אותו אחד, וגם היתה מגהקת כל הזמן. הוא הכניס זאת לגנים של המשפחה שיגהקו עד סוף כל הדורות. זהו סיפור של דין – שהיודע מתי צריך לעשות דין צדק כזה. בתורה בכלל, ודאי אצל צדיקים וודאי אצל חסידים, הדין זה לא נקמה אלא תיקון. אם זה היה להתנקם היה הורג את כולם, זה גופא שלכל אחד יש את הדין המסוים שלו מדגיש במיוחד שהדין זה תיקון – שכל אחד מקבל את התיקון שלו, ולא נקמה. זה דברים קשים – אבל בדיוק מה שמתאים לאותו אחד. יש אחד שמת, יש אחד שחשוב כמת (עני חשוב כמת), ויש אחד שחי אבל הוא מת – חיו אינם חיים.

(כ"ד תמוז ס"ז)

כהונת פינחס – מתנה או מחילה

המושג "מתנה", שמופיע ב"ששי" של חקת, מתקשר גם ל"ראשון" של פינחס. ב"ראשון" של פינחס – מופיע השכר של פינחס על קנאותו בסוף הפרשה הקודמת: "לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום. והיתה לו ולזרעו אחרי ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו ויכפר על בני ישראל". האור החיים מסביר שפינחס יכול היה לקבל את הבהונה בשני אופנים – בתורת 'מחילה' או בתורת 'מתנה'. פינחס הוא הרי נכדו של אהרן הכהן, ולכאורה היה אמור להיות כהן מלכתחילה, אך מסבה מסוימת הוא לא נמשח כאשר נמשחו אהרן ובניו. כעת, כשה' רוצה לעשות את פינחס לכהן, הוא יכול 'למחול' על אי-המשיחה הקודם, ובאופן אוטומטי פינחס היה מתכהן, או לתת לו את הבהונה במתנה, כהתחלה חדשה, כפי שאהרן עצמו זכה בבהונה. ה' לא רצה 'למחול' לפינחס, אלא לתת לו את הבהונה במתנה. כלומר, הוא לא כהן בזכות שהוא נכד של אהרן – הוא כהן בזכות עצמו לגמרי, בזכות מסירות הנפש שלו, הקנאה שלו בעד עם ישראל.

אוצר התבונה

אוצר קצר

חלוקת ימי בין המצרים – תיקון חטא העגל וחטא המרגלים

כב הימים של "בין המצרים" (ביטוי הלקוח ממגלת איכה) מתחלקים ל-יג ימים בחדש תמוז (מ-י"ז בתמוז עד כ"ט תמוז, שהוא חדש חסר תמיד) ו-ט ימים בחדש אב (מ"ח אב עד תשעה באב). מה משמעות החלוקה הזו?

מה קרה בשבעה עשר בתמוז, בתחלת שלשת השבועות? חטא העגל ושבירת הלוחות. מה קרה בתשעה באב? עוד חטא כללי בתולדות עם ישראל – חטא המרגלים, אי-אימון בהבטחת ארץ ישראל ליהודים.

חטא העגל הוא פגם באמונה במנהיגות של משה. גם חטא המרגלים הוא פגם באמונה בדברי משה, במשהו פרטי-כללי – שלמות הארץ.

אחרי חטא העגל משה התפלל במסירות נפש ואמר לה' – אם לא תסלח לעם ישראל "מחני נא מספרך אשר כתבת". ה' סלח, כבקשת משה רבינו, וגילה לו את יג מדות הרחמים, שכאשר יצטרך לתפלה – האדם יכול להתפלל ב-יג המדות שאמר ה', וה' כרת ברית שיסלח. 13 מדות הרחמים הללו מכוונות כנגד 13 הימים מיום שבירת הלוחות וחורבן הבית בסוף תמוז. אחרי החטא הגדול השני – הוצאת הדבה הרעה על ארץ ישראל, חטא המרגלים – שוב התפלל משה עבור עם ישראל, ואמר 9 מדות רחמים של ה', שמופיעות בפרשת שלח, אחרי חטא המרגלים.

אם כן, יש שתי סדרות נפרדות של מדות הרחמים של ה' – אחת ידועה יותר, אחרי חטא העגל, עם 13 מדות, ועוד אחת עם 9 מדות, שמופיעה בתורה אחרי חטא המרגלים. זהו הכח הרוחני של סליחה ותיקון ביחס לחטא הזה. בתיקון השלם של חטא המרגלים יבוא משיח – לכן הוא נולד כל שנה בתשעה באב, בתיקון החטא יש כח לגלות את המשיח, דווקא בתשע מדות הרחמים.

(כ"ג תמוז פ"א)

"ממלכת כהנים" בהסכמת האנושות

כל עם ישראל הוא ממלכת כהנים ("ממלכת כהנים וגוי קדוש"), אז כולם צריכים להיות כהנים – ה' כבר עשה אותנו כהנים. להיות "ממלכת כהנים" היינו שאומות העולם יכתירו אותנו לכהן, ירצו שנהיה כהנים לכל האנושות. לא מספיק שה' אומר "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים" (בשביל ה', ה"לי", זה מספיק אבל לא בשביל העולם) – מתי נזכה לזה? מתי נזכה שכל אומות העולם יאמרו שאנחנו הכהנים? רק כשנעשה שלום בעולם. אם עם ישראל יצליח לעשות שלום בכל העולם כולו – אחרי שיעשה בתוך ביתו, זו רק דוגמה, זה כח של פינחס – אז הוא יהיה "ממלכת כהנים", כולם יקבלו אותנו ככהנים. בשם **פינחס** יש אותיות **'פיס'**... ועוד **נח**, "ונח מצא חן בעיני הוי'" – פיס לכל בני נח (**נח** = **נא** ע"ה), נמצא שפינחס הוא תיקון של (peace now).

(י' תמוז ע"ו)

אוצר השו"ת

בינה מלאכותית – טוב או רע

שאלה: האם הבינה המלאכותית היא דבר רע?

תשובה: צריך לדעת שהטכנולוגיה לא מאיימת על אף אחד. יתכן שהטכנולוגיה גורמת לחולשת הפרט, מוציאה את הרוח מהכנפים. הדוגמה הבולטת היום היא בינה מלאכותית (AI). אין בה איום על החכמה – אדרבא, היא מפתחת את החכמה. היא לא מאיימת על העושר – אדרבא, מתעשרים ממנה מאד. יש שלשה דברים אצל האדם, "אל יתהלל החכם בחכמתו... הגבור בגבורתו... העשיר בעשרו". הבינה המלאכותית לא מאיימת על החכמה של האדם או על העושר שלו, אבל היא מאיימת לו על הגבורה – אנשים נעשים חלשים (כלומר, תלותיים) בגלל התקדמות הטכנולוגיה (המחליפה את כח האדם בכח הרובוט). ובכל זאת, אפשר להשתמש בה לטובה.

(כ"ו סיון פ"ה)

אוצר הפתגם

שלום תלוי בבית המקדש

הפסוק בנביא אומר, "גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון" ההמשך הוא "ובמקום הזה אתן שלום נאם הוי' צבאות". מכאן אפשר להבין ששלום אמת תלוי בבנין הבית. אם כן, כל מי ששוחר שלום בעם ישראל, צריך לדעת שעד שלא יהיה בית – עד שלא תהיה דירה לו יתברך בתחתונים – אין סיכוי שיהיה שלום אמת. זה יוצא מפורש מהפסוק – "גדול יהיה כבוד הבית הזה... ובמקום הזה [מכח הבית] אתן שלום נאם הוי' צבאות".

(כ"ד כסלו ע"ד)

מי שמרגיש שלם לגמרי, תפיסת העולם שלו נראית ללא פגם, זהו הפגם הכי גדול.

(מתוך "שיעורים בסוד ה' ליראיו")